

Tips spelend leren

kern 4

In de serie *Tips spelend leren voor kern start t/m kern afsluiting* worden opdrachten beschreven die leerkrachten in het keuzewerk voor hun klas kunnen opnemen op het gebied van lezen, spellen en creatief schrijven.

Deze tips voor keuzewerk bestaan uit opdrachten bij enkele standaard materialen (lettertafel, letterhotel magnetische letterdoos) die elke kern van een andere inhoud worden voorzien, passend bij de nieuwe letterkennis. De opdrachten bij het letterhotel en de magnetische letterdoos zijn in kern 4 op twee niveaus uitgevoerd: er zijn opdrachten die direct bij de start van kern 4 kunnen worden ingezet en opdrachten die de kinderen kunnen doen nadat de letters w-o-a zijn aangeboden. Daarnaast worden er bij elke kern ook enkele opdrachten specifiek voor die kern beschreven. In kern 4 zijn dat opdrachten waarbij kinderen veel bewegen omdat ze woorden gaan uitbeelden en woorden gaan hinkelen. De opdrachten met zinsdelen stimuleren het kritisch lezen.

Josée Warnaar

Instructie van de diverse opdrachten

Keuzewerk bestaat voor een deel uit opdrachten die in elke kern terugkomen en waar alleen de inhoud van verandert. Instructie is na kern start niet meer nodig. Er zijn in elke kern ook enkele nieuwe keuzeopdrachten. Maak van die opdrachten een foto en print die op de helft van een A4tje. Hang deze A4tjes naast het planbord. Instrueer bij de start van een nieuwe kern een nieuw werkje aan één kind. Als het kind dit goed begrijpt, mag het zijn naam onder de foto van het werkje schrijven. Kinderen die dit werkje ook kiezen vragen of dit kind hen even wil uitleggen wat de bedoeling is. Daarna mag ook dit kind zijn naam onder de foto zetten.

Standaard onderdelen van het keuzewerk: Lettertafel, letterhotel en magnetische letterdoos

Lettertafel

Doel: Auditieve analyse en letterkennis oefenen

Zie 'Tips voor spelend leren kern start' voor de beschrijving van de lettertafel opdrachten.

Lettertafel o-oo

Opdracht 1 - Samenwerkingsopdracht uitluisteren letters
Bij opdracht 1 van de lettertafel kunnen de nieuwe letters van kern 4 ingezet worden.

Opdracht 2 - Sorteeropdracht voor twee auditief of visueel op elkaar gelijkende letters
Maak sorteermantjes bij de volgende lettercombinaties: w-h, w-v, o-oo, a-aa.

Letterhotel

Doel: Woorden (en later zinnen) samenstellen met de geleerde letters.

Zie 'Tips voor spelend leren kern start' voor de beschrijving van de letterhotel opdrachten.

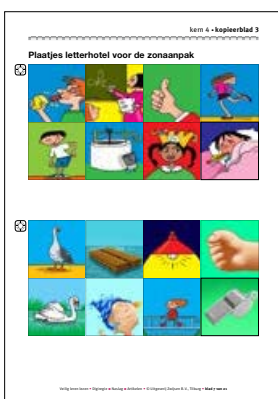
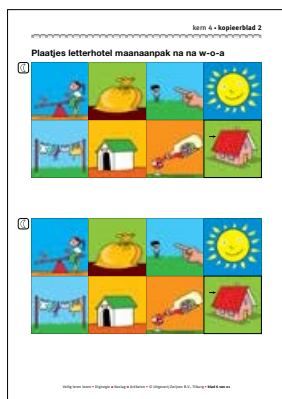
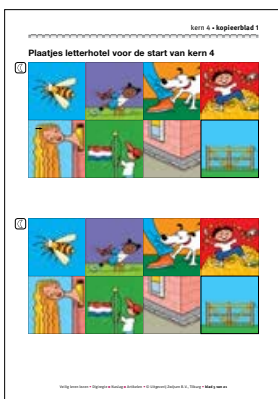
Letterhotel

Maak bij het letterhotel boekjes in de kleur van kern 4: groen.

Kopieerblad 1 bevat de letterhotelplaatjes voor de maanaanpak. Dit kopieerblad kan voor de maanaanpak ingezet worden bij de start van kern 4. Het bevat woorden samengesteld uit de letters van kern start, kern 1, 2 en 3.

Kopieerblad 2 bevat ook letterhotel plaatjes voor de maanaanpak. Dit kopieerblad kan ingezet worden nadat de letters w-o-a zijn aangeleerd.

Kopieerblad 3 bevat letterhotelplaatjes voor de zoonpak. Kinderen die de zoonpak volgen kunnen, als extra opdracht, ook nog een rijmwoord verzinnen bij de woorden die ze naast de plaatjes hebben geplakt.

Kopieerblad 1, 2 en 3

Naast deze bekende opdracht, boekjes met woorden maken, kunnen de kinderen ook uitgedaagd worden om zinnen en steeds langere zinnen te maken.

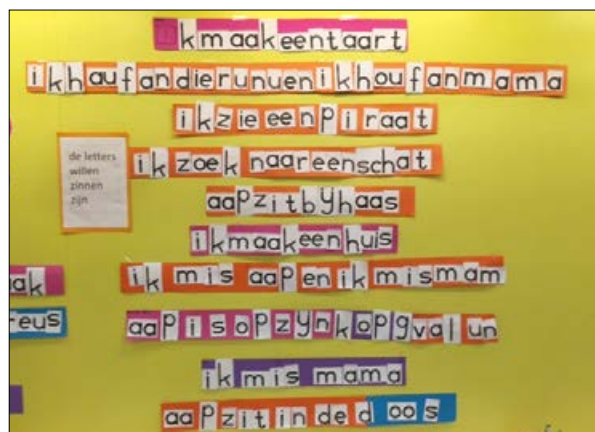
Wie maakt de langste zin?

Vorbereiding:

- Leg bij het letterhotel groene stroken klaar.

Instructie:

- Zeg tegen de kinderen 'Ik zeg een hele korte zin: ik vis.' Vraag aan de kinderen 'Wie kan deze zin een stukje langer maken?'. Laat voorbeelden noemen.
- Herhaal dit met: ik zoek.
- Vraag wie van de kinderen een hele korte zin wil bedenken. Laat ook die zin langer maken.
- Leg de zinnenopdracht bij het letterhotel uit: 'Maak een zin. Maak die zin zo lang mogelijk. Hang je zin op de muur bij het letterhotel. Is je strook te kort om de zin op te plakken? Plak er dan een nieuwe strook aan vast.'
- Laat de zinnen in de afronding van de les voorlezen. Is er een kind die één van de zinnen nog langer kan maken? Daag de kinderen uit om de volgende dag de zinnen die op de muur hangen nog langer te maken.

Magnetische letterdoos

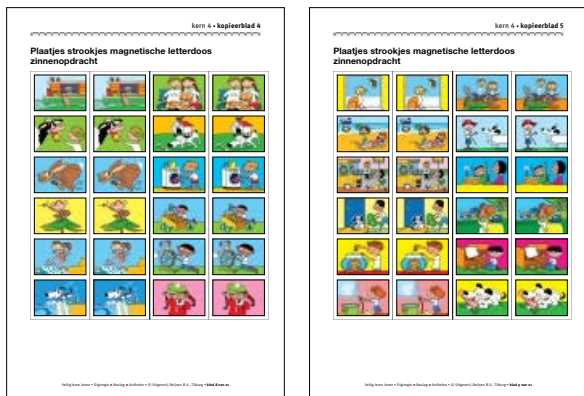
Doel: Zinnen samenstellen met de geleerde letters

Zie 'Tips spelend leren kern 3' voor de beschrijving van de zinnenopdrachten bij de magnetische letterdoos.

De opdrachtstroken van kopieerblad 4 en 5 zijn geschikt voor zowel de maan- als de zoonpak. Kinderen maken zinnen bij deze plaatjes.

Afhankelijk van de mogelijkheden van ieder kind worden de zinnen korter of langer en worden eenvoudige of al moeilijkere woorden gebruikt.

Kopieerblad 4 en 5

Zie 'Tips spelend leren kern 3' voor de beoordeling van de gemaakte zinnen.

Opgavetaken specifiek voor kern 4

Is dit een goede zin?

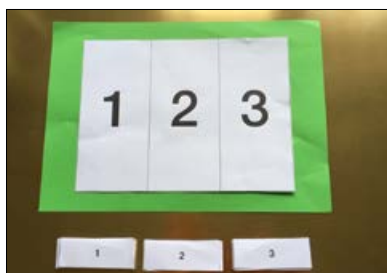
Zie 'Tips voor spelend leren kern 3' voor de beschrijving van dit spel.

Vorbereiding:

- Print kopieerblad 6 op stevig papier.
- Print kopieerblad 7 en 8 dubbelzijdig. Let op dat de juiste nummers op de achterkant van de kaartjes geprint worden.
- Knip de zinsdelen uit en berg ze op in een doosje.

Instructie variant 1 – Speelveld met drie stapeltjes kaarten

- Leg de opdracht aan twee kinderen uit.
- Laat zien hoe de kaartjes gesorteerd moeten worden: alle kaartjes met een 1 op elkaar leggen met het cijfer 1 naar boven. Dit stapeltje op vakje één van kopieerblad 7 laten leggen. Doe dit ook met de kaartjes met cijfer 2 en 3.

- Het kleinste kind mag beginnen en draait van elk stapeltje het bovenste kaartje om. De zin die ontstaan is wordt hardop voorgelezen.
- Is de zin juist? Klopt de betekenis? Als dit het geval is mag het kind de zin hebben. Is de zin onjuist dan worden de kaartjes tussen de kaartjes van de goede stapel geschoven.
- Nadat de kinderen het spel gespeeld hebben schrijven ze hun naam onder de foto die naast het planbord hangt. Zij kunnen dit spel aan twee andere kinderen uitleggen.

Instructie variant 2 – Het spel wordt open gespeeld

- Leg de opdracht aan twee kinderen uit.
- Laat zien hoe de kaartjes met cijfer 1 met de tekstzijde boven onder elkaar gelegd worden.
- Laat de kinderen de kaartjes met cijfer 2 en 3 ernaast leggen.
- Het grootste kind mag beginnen. 'Pak een kaartje uit de eerste, de tweede en de derde rij die samen een goede zin vormen.'
- Wie maakt de meeste zinnen?

Doe- woorden

Vanaf het eerste moment dat kinderen woorden kunnen lezen, is het belangrijk daar betekenis en begrip aan te koppelen. Het spel met doe-woorden draagt daar aan bij.

Vorbereiding:

- Print kopieerblad 9 op stevig papier.
- Knip de kaartjes uit en doe ze met de woordkant naar onder in een doosje.

Instructie:

Zie instructie bij doewoorden in 'Tips spelend leren kern 2'.

Hinkelbaan

Bewegen en leren zijn een effectieve combinatie, zeker voor jonge kinderen. De kinderen zullen veel plezier beleven aan het woorden hinkelen van onderstaande opdracht.

De opdrachten van kopieerblad 10 en 11 kunnen bij de start van kern 4 worden ingezet, de opdrachten van kopieerblad 12 en 13 zijn bruikbaar nadat de letters w-o-a aangeboden zijn.

Vorbereiding en instructie: zie 'Tips spelend leren kern 2'.

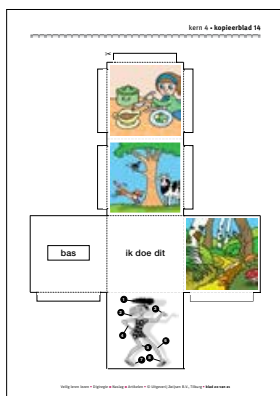
Dobbelspel

Het dobbelspel heeft ook als doel betekenis en begrip aan de gelezen tekst te koppelen. Het stimuleert tevens het herhaald lezen van woorden of korte zinnen. Dit spel kan in tweetallen, in drietallen of in een groepje van vier worden gespeeld.

Op de dobbelsteen staan 5 plaatjes die als symbool dienen voor een bepaalde categorie woorden:

ik eet het op (bord met bestek)
een dier (dieren)
een naam (naambordje)
in de natuur (bos)
aan je lijf (meisje met cijfers bij lichaamsdelen)

en één zin: dit doe ik

Op het spelbord staan woorden die bij de diverse plaatjes horen. Om de beurt gooien de kinderen met de dobbelsteen. Het kind dat aan de beurt is leest vanaf het begin de nog niet doorgestreepte woorden en stopt bij een woord op het spelbord dat past bij het plaatje op de dobbelsteen.

De groep bepaalt of het door de speler gekozen woord goed past bij het plaatje op de dobbelsteen. Pas dan mag de speler het woord doorstrepen. Wie heeft het eerst alle woorden doorgestreept?

Vorbereiding:

- Print kopieerblad 14 op stevig papier en maak er een dobbelsteen van.
- Print voor het spelbord kopieerblad 15 voor alle kinderen en knip het doormidden. De helft van de spelborden wordt tijdens de klassikale instructie gebruikt. De andere helft wordt tijdens het keuzewerk gebruikt.
- Maak van elk plaatje op de dobbelsteen een vergroting.

Instructie:

- Instrueer het dobbelspel aan de hele groep.
- Hang de vijf plaatjes op. Deel aan elk kind een spelbord uit.
- Laat de kinderen de woorden ieder voor zich lezen.
- Laat daarna de kinderen de plaatjes bekijken en vraag hen wat ze betekenen. Spreek af waar elk plaatje voor staat.
- Wijs een plaatje aan en vraag elk kind een woord van het spelbord te kiezen dat daar bij hoort. Bespreek de gekozen woorden.
- Herhaal dit een aantal keer.
- Leg daarna uit hoe het dobbelspel gespeeld moet worden:
 - De eerste speler gooit met de dobbelsteen.
 - De speler zoekt een woord dat past bij de categorie van de dobbelsteen.
 - De anderen kinderen kijken, luisteren en bepalen of het gekozen woord bij de categorie op de dobbelsteen past.
 - Als het woord juist is, mag de speler dat woord op zijn spelbord doorkruisen.
 - Wie heeft het eerst alle woorden doorgestreept?

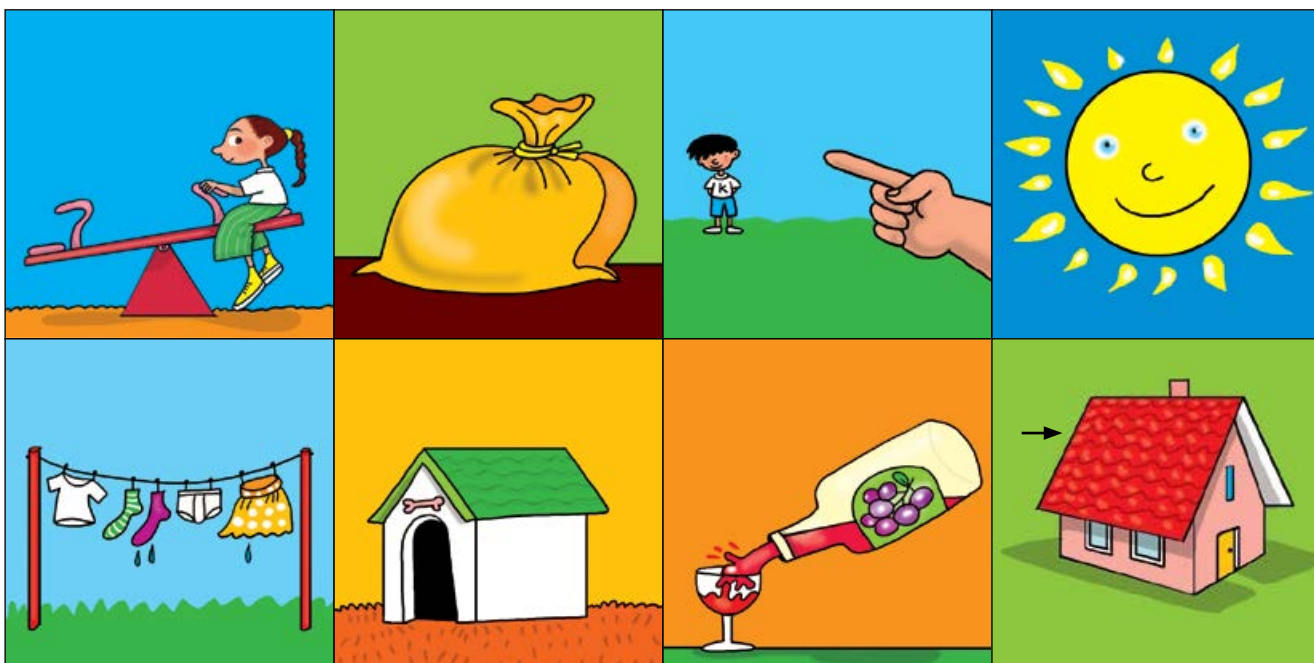
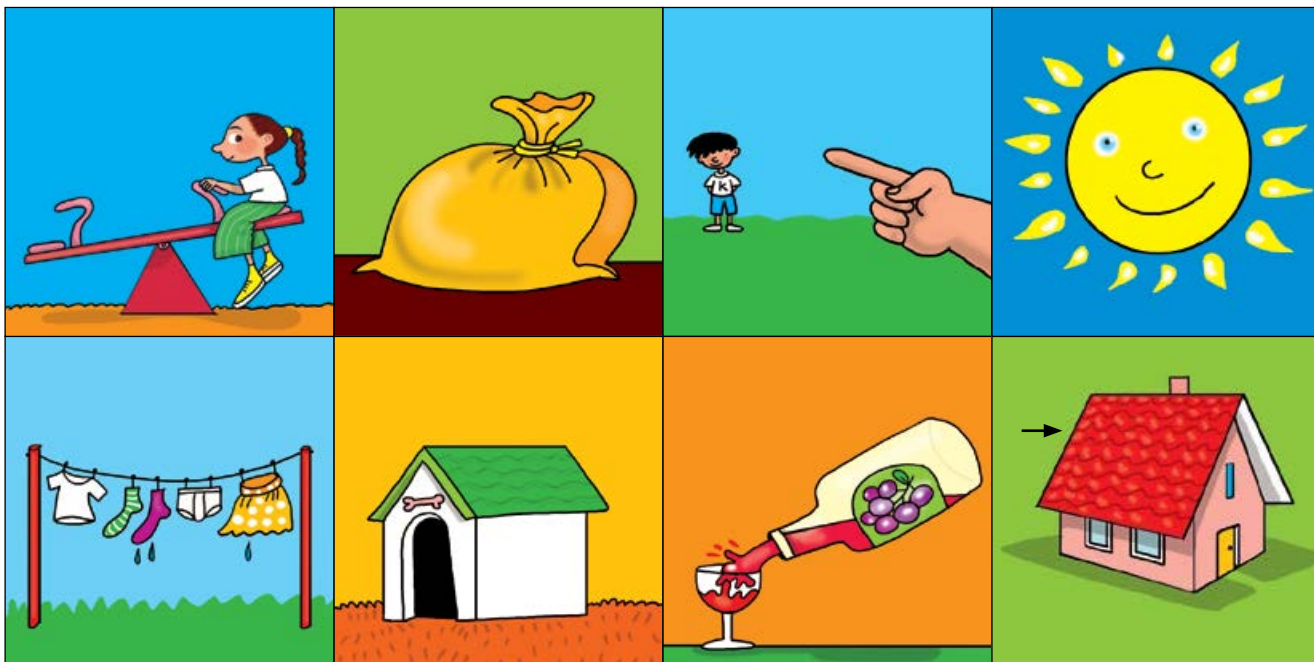
Digiregie/Naslag

- Artikel 'Tips spelend leren kern start', geschreven door Josée Warnaar
- Artikel 'Tips spelend leren kern 2', geschreven door Josée Warnaar
- Artikel 'Tips spelend leren kern 3', geschreven door Josée Warnaar

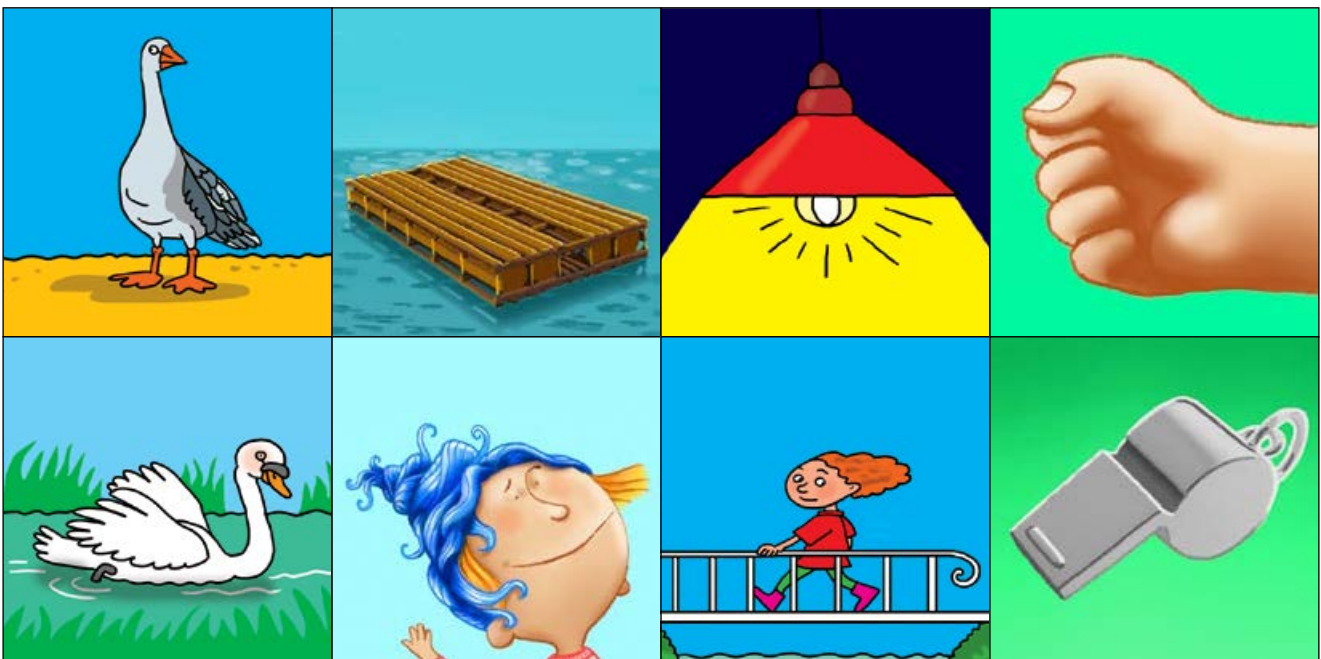
Plaatjes letterhotel voor de start van kern 4

Plaatjes letterhotel maanaanpak na w-o-a

Plaatjes letterhotel voor de zoonpak

Plaatjes strookjes magnetische letterdoos zinnenopdracht

Plaatjes strookjes magnetische letterdoos zinnenopdracht

Speelveld bij 'Is dit een goede zin?'

3

2

1

Zinsdelen

de pan	zit in	sam pakt
de boom	naar	tij's zoekt
een boot	in	bas kijkt
een kip	een hok voor	de kat
het bot	zoekt	ik woon
zijn tas	rent naar	de vos

Zinsdelen (achterzijde)

3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1

Zinsdelen

roos	een vis	in de pan
de kok	een koek	voor tim
ben	maakt soep	naar de zon
ik was	mijn voet	naar tom
daan maakt	een kar	met sop
pap bakt	wijst	voor rik

Zinsdelen (achterzijde)

3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2
1	1	1	1	1	1

Doe-woorden**wijs****kam****was****win****waak****hak****hap****buk**

Hinkelbaan voor de start van kern 4

	d —		
	s —	z —	
h —	ij —	oe —	
	n —	t —	
	k —		

Woorden hinkelbaan voor de start van kern 4

1

zoet

hijs

doet

hij

tijs

doek

dijk

hoes

zij

2

hij

doek

zoet

zij

hijs

hoes

tijs

doet

dijk

Hinkelbaan na w-o-a

		w —	
	s —	v —	
b —	o —	a —	
	h —	oe —	
		n —	

Woorden hinkelbaan na w-o-a

1

bas

hoes

bon

bij

bos

was

van

vos

boen

2

bij

van

boen

was

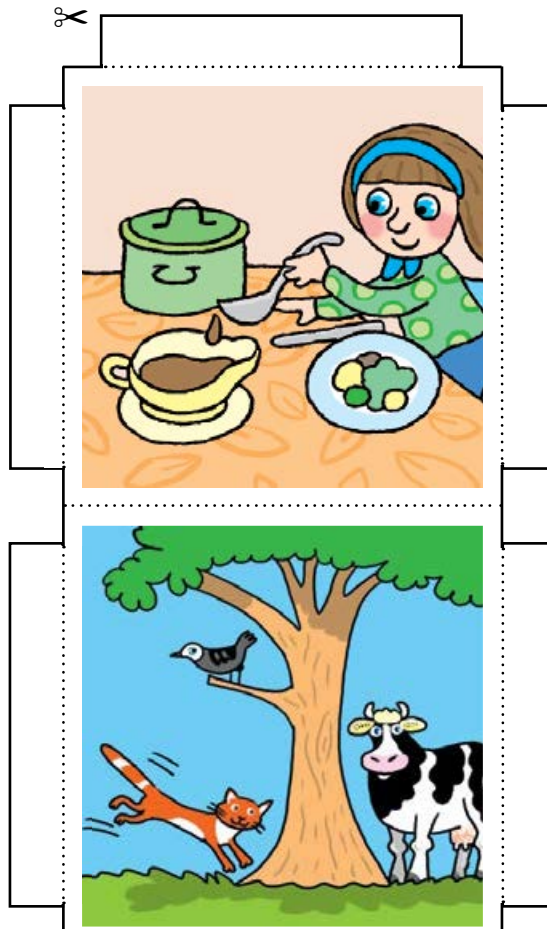
bas

bon

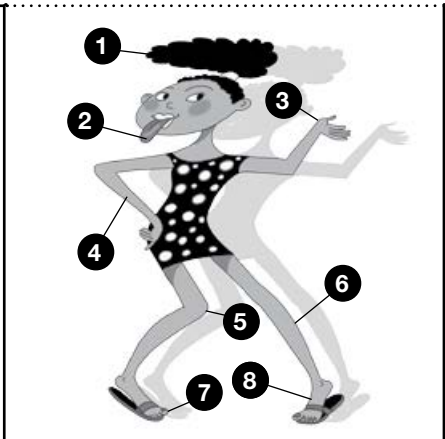
hoes

bos

vos

<p>bas</p>	<p>ik doe dit</p>	
------------	-------------------	--

Spelbord dobbelsteen

×	de koek	ik vaar	rik	de boom	de vis
	de den	de voet	noor	het bos	de teen
	de kip	ik eet	de boon	de kin	ik zit
	de kaas	kim	ik mep	ik ren	de poes
	ik zoek	de koe	de peer	de beek	ik raap
	de soep	de beer	het ijs	sim	de nek
	roos	ik rem	de aap	tes	het ree
	sem	de bes	het meer	de bij	ik vis
	roos	het oor	het haar	de haas	de vos

×	de koek	ik vaar	rik	de boom	de vis
	de den	de voet	noor	het bos	de teen
	de kip	ik eet	de boon	de kin	ik zit
	de kaas	kim	ik mep	ik ren	de poes
	ik zoek	de koe	de peer	de beek	ik raap
	de soep	de beer	het ijs	sim	de nek
	roos	ik rem	de aap	tes	het ree
	sem	de bes	het meer	de bij	ik vis
	roos	het oor	het haar	de haas	de vos